

**Oss, Berghem, Demen, Dieden, Deursen, Dennenburg, Geffen,
Haren, Herpen, Teeffelen, Oijen, Lithoijen, Huisseling, Keent,
Macharen, Megen, Neerlangel, Neerloon, Koolwijk, Overlangel,
Ravenstein, Lith, Maren-Kessel, Het Wild**

EERLIJK EN SOCIAAL

VERKIEZINGSPROGRAMMA GEMEENTERAAD 2022-2026 SP OSS

SP

NU SP: TIJD VOOR EERLIJKE EN SOCIALE POLITIEK

Oss staat op een politiek keerpunt.

Gaan we door op hetzelfde pad of gaan we het anders doen?

De SP kiest voor een nieuwe weg. De SP wil met een sociale coalitie aan de slag.

Een college dat kiest voor een beleid waarin de Ossenaren centraal staan. Samen met inwoners willen we plannen ontwikkelen waar behoefte aan is. Om zo Oss socialer, mooier, veiliger en groener te maken. De huidige, door de neoliberale VDG geleide, coalitie kiest voor grootse projecten waarmee vooral de belangen van het grote geld en projectontwikkelaars gediend zijn. Zo wil de huidige coalitie 125 miljoen reserveren voor het realiseren van een ondergrondse spoorlijn door Oss, een project wat in totaal 2,5 miljard euro zou kosten. Luchtfietserij en buitengewoon schadelijk voor de ontwikkeling van Oss. De behoefte aan betaalbare huur- en koopwoningen wordt geraamd op 55% van alle nieuwe woningen. Dat komt neer op 30% sociale huurwoningen en 25% goedkope koopwoningen onder de 230.000 euro. Percentages die keer op keer niet worden gehaald: niet bij bouwprojecten op de Oijense Zij Noord, het project Sinopel aan de Spoorlaan of het Walkwartier. Ook bij de bouwplannen in Oss-West komt het benodigde percentage betaalbare koopwoningen in het gedrang door de bouw van teveel dure woningen. "Anders verdienen de ontwikkelaars en bouwers er niet genoeg aan", zegt het college. Tegelijkertijd moet de grond die de gemeente verkoopt voldoende opbrengen om te kunnen sparen voor die 125 miljoen voor een verdiept spoor. Daardoor komen er dus onvoldoende betaalbare woningen in Oss-West en heeft de gewone Ossenaar het nakijken.

Voor de SP zijn die 30% sociale huurwoningen en 25% goedkope koopwoningen een uitgangspunt en geen streefgetal. De woningcorporaties krijgen bij plannen van de SP een voorkeursrecht. Er komt een Zelfbewoningsplicht bij het kopen van woningen om speculatie, prijsopdrijvingen en het verdwijnen van de sociale samenhang in een wijk en dorp tegen te gaan.

Het **sociale beleid** komt op de eerste plaats. De norm om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand wordt verhoogd. Iedereen moet kunnen meedoen in Oss. We hebben extra aandacht voor jongeren, senioren en onze kwetsbare inwoners. Armoede in gezinnen met kinderen wordt bestreden. Er komen meer ontmoetingsplekken voor jongeren en het Urban Sportpark vinden wij een goed idee.

Luisteren naar mensen betekent ook dat er geen eigen stokpaardjes van de wethouder worden bereden zoals bij de ontwikkeling van de Noordelijke Randweg (Frankenbeemdweg) en bij de herontwikkeling van het belastingkantoor. Nieuwe plannen worden samen met omwonenden ontwikkeld. En de gemeenteraad krijgt meer zeggenschap dan nu het geval is bij vergaande beslissingen. Bij ingrijpende besluiten worden de plannen met een **referendum** voorgelegd aan de bevolking. Daarvoor lenen zich vooral plannen die grote gevolgen hebben op de leefomgeving van onze inwoners, zoals bij de aanleg van windturbines in de Lithse polder. Of op de plannen die grote gevolgen hebben op de financiële positie van de gemeente, zoals de aanleg van een verdiept of ondergronds spoor door Oss.

Wij geven ruim baan aan **volwaardige natuur** waarbinnen de biodiversiteit zich kan herstellen. Daarnaast behouden we het landschappelijk karakter van onze polders. Daar is wat de SP betreft **geen plaats voor grote windturbines**. Om klimaatverandering tegen te gaan zetten we maximaal in op energiebesparing in woningen en bedrijven. Voor het

opwekken van energie willen we vooral zonnepanelen inzetten. Zoveel mogelijk op daken maar ook boven parkeerterreinen, langs snelwegen en bij bedrijventerreinen. Het **bedrijfsleven** dat het meeste energie verbruikt zal daaraan de grootste bijdrage gaan leveren.

Plannen voor Oss dienen allereerst de belangen van onze inwoners. De gemeente gaat aan de hand van een gedegen visie aan de slag. Daarom nemen wij de regie in eigen hand bij de thuiszorgorganisaties en bij het opwekken van hernieuwbare energie. Het belang van de inwoners is leidend, niet het particuliere belang met winstoogmerk.

De Osse SP heeft nauwe contacten met de landelijke partij en hele goede contacten in Den Haag via onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, Lilian Marijnissen. De SP heeft het initiatief genomen voor een **Zorgbuurthuis** in de Schadewijk. Wij zetten ons ervoor in dat er ook Zorgbuurthuizen komen in andere wijken en dorpen. Onze landelijke contacten komen daarbij goed van pas.

Het is de hoogste tijd voor een ander beleid en tijd voor eerlijke politiek. Daarom is het belangrijk dat de SP weer de grootste partij in Oss wordt bij de gemeenteraadsverkiezingen op 14,15,16 maart. Hoe groter de SP, des te meer wij kunnen bereiken. Om de bakens te verzetten. Om Oss eerlijker en socialer te maken.

SP afdeling Oss

Linkensweg 40a

5341 CC Oss

www.oss.sp.nl

oss@sp.nl

0412-632148

@SP_Oss

SPafdelingInOss

@SP_OSS

Doe met ons mee, word lid!

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	Pagina 1
2. Speerpunten	Pagina 4
3. Een greep uit onze bereikte resultaten	Pagina 5
4. Zorgen voor elkaar	Pagina 7
5. Een eerlijk inkomen voor iedereen	Pagina 11
6. Voldoende betaalbare woningen	Pagina 13
7. Klimaat en milieu	Pagina 15
8. Sport, cultuur en verenigingsleven voor iedereen	Pagina 19
9. Veilige buurten en wijken	Pagina 22
10. Goede bereikbaarheid en vervoer	Pagina 24
11. Ondernemerschap en bedrijvigheid	Pagina 26
12. Zeggenschap in Oss	Pagina 28
13. Financiën en belastingen in balans	Pagina 30

2. SPEERPUNTEN

SP: EERLIJK EN SOCIAAL

1. Meer betaalbare huur- en koopwoningen voor jong en oud.
Groene en veilige wijken.
2. Oss socialer. De grens voor bijzondere bijstand optrekken tot 130% van het minimum. Kinderarmoede wordt bestreden. Huisuitzetting voorkomen.
3. Voor zorgbuurthuizen en gemeentelijke regie over thuiszorg.
4. Ruim baan voor cultuur, sport, buurtcentra en verenigingsleven.
5. Referendum met zeggenschap voor inwoners.
6. Voldoende wijkagenten, boa's en straatcoaches.
7. Aandacht voor dier, natuur, milieu en duurzaamheid.
Voor elke nieuw geboren Ossenaar wordt een boom geplant.
8. MKB versterken als banenmotor van Oss.
9. Recht op werk, ook voor mensen met beperkingen.
Het IBN wordt krachtig gesteund.
10. Energiebesparing en zonnepanelen op daken, bij bedrijven en snelwegen.
Geen windturbines in de Lithse polder.
11. Gemeentelijk regie bij het opwekken van energie. De opbrengsten komen ten goede aan onze inwoners.
12. Een grote SP maakt de Osse politiek eerlijker en socialer.

3. EEN GREEP UIT DE DOOR ONS BEREIKTE RESULTATEN

- De SP heeft het initiatief genomen voor de invoering van een zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming. Mensen die een huis kopen moeten er ook zelf in gaan wonen. De motie is door een meerderheid van de raad aangenomen.
- De SP heeft een rapport opgesteld over de Geffense Plas. Wij vinden dat er in het recreatiegebied nieuw leven moet worden geblazen. We willen de plannen samen ontwikkelen met de omwonenden, zonder de omliggende natuur te belasten.
- Bij de begrotingsbehandelingen voor het jaar 2022 heeft de SP een voorstel ingediend om de norm om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand te verhogen naar 130% van het minimum. Motie is aangenomen.
- Door inbreng van de SP komen er voor de nog te bouwen flexwoningen geen maximale huurtermijnen. Het contract geldt voor onbepaalde tijd. (Wel jammer dat de contacten met de omwonenden slecht verlopen zijn!)
- Buslijn 90 dreigt in de avonden en het weekend te verdwijnen uit Geffen. Een motie van de SP om hier een stokje voor te steken werd aangenomen.
- Onze motie om borstonderzoek naar kanker weer terug te brengen naar een tweejaarlijkse termijn werd aangenomen.
- Naar aanleiding van een buurt- enquête georganiseerd door de SP samen met de omwonenden van de Harnas, moest wethouder van Orsouw zijn plannen intrekken voor de noordelijke ontsluitingsweg. Hij wilde de weg verbreden dwars door een natuurgebied.
- In de Kerkstraat in Berghem was er ongemak door losliggende klinkers. Op initiatief van de SP wordt dit probleem verholpen.
- Mede door bemoeienis van de SP zijn er weer bomen geplant in de Adelaar in Oss.
- En voorstel van de SP om van het IBN een sociaal ontwikkelbedrijf te maken, werd aangenomen.
- Het voorstel om studenten met een chronische ziekte of handicap inkomensondersteuning te bieden is aangenomen.
- Op initiatief van de SP is er een dorpsreferendum georganiseerd in Neerloon, Overlangel en Keent. De SP riep succesvol op om de uitslag te respecteren en uit te voeren.
- En misschien wel het belangrijkste resultaat van de afgelopen periode: Op initiatief van de SP komt er een Zorgbuurthuis in de Schadewijk.

Ons best voor gedaan, maar helaas (nog) niet gelukt

- De SP heeft het voorstel gedaan om een kunst- en cultuurprijs in te stellen voor nieuwe, talentvolle kunstenaars als stimulans in hun ontwikkeling naar de top van de amateurkunst of op de drempel van een professionele carrière. VVD, CDA, BeterOss en GroenLinks stemden tegen.
- Mogelijk wil het Pivot Park in de toekomst uitbreiden wat het einde zou betekenen van het buurtpark in de Zeeheldenwijk. De motie van de SP om dit tegen te gaan werd niet aangenomen doordat VDG, VVD, CDA en Beter Oss tegen stemden.
- De SP was de enige partij die tegen het plan gestemd heeft om windturbines te plaatsen in de Lithse Polder.
- De SP heeft ervoor gepleit dat de natuurlessen voor de basisschoolleerlingen in Slabroek gewoon door moeten gaan. Helaas heeft de huidige coalitie daar een streep door gezet.
- We hebben ervoor gepleit om geen kind van de basisschool te laten gaan zonder zwemdiploma. Helaas is ons voorstel hiervoor niet aangenomen.

4. ZORGEN VOOR ELKAAR

In Nederland en ook in Oss zijn er grote verschillen in gezondheid. Mensen met een hoge opleiding leven gemiddeld 6 jaar langer, daarnaast ervaren zij gemiddeld 15 jaar langer dat zij leven in een goede gezondheid. De SP vindt dit niet rechtvaardig en wil deze kloof verkleinen. Goede preventie, voorlichting en zorg zonder eigen bijdrage waarbij juist ook de mensen die dit het hardste nodig hebben worden bereikt, zijn het uitgangspunt. Dat geldt ook voor zaken die betrekking hebben op de leefomgeving in wijken en dorpen, zoals bij het aanleggen van wegen, het onderhoud aan woningen, het vernieuwen en aanleggen van wijken etc. In wijken en buurten waar de leefomstandigheden slecht zijn, worden direct maatregelen getroffen om deze omstandigheden te verbeteren.

We geven om de kwetsbare Ossenaren en zoeken daarbij naar de menselijke maat. We vinden het belangrijk om zeggenschap te hebben over belangrijke voorzieningen. We gaan daarom onderzoeken hoe we meer regie kunnen krijgen op de thuiszorg, zodat geld voor thuiszorg ook echt naar zorg voor de mensen gaat. De zorg wordt in Oss dicht bij de mensen georganiseerd. Zorgaanbieders, de gemeente en natuurlijk onze inwoners kunnen gezamenlijk de regie voeren in de zorg. Een gemeentelijke thuiszorgorganisatie, zorgcoöperaties en andere vormen zijn daarbij mogelijk. Daarmee verzekeren we de mensen van voldoende en goede zorg en voor thuiszorgmedewerkers garanderen we goed werkgeverschap. We kiezen bij zorg en welzijn niet voor aanbesteding en concurrentie maar voor langdurige contracten en samenwerking met organisaties. We halen de marktwerking en winsten uit zorg en ondersteuning. Winst hoort niet thuis in de zorg.

Jeugdzorg

Te vaak worden kwetsbare jongeren de dupe van tekorten in de jeugdzorg. Wachtlijsten worden steeds langer en het personeelstekort wordt steeds groter. De nieuwe regering wil nota bene een half miljard per jaar bezuinigen op de jeugdzorg! We werken samen met jeugdzorgaanbieders die kennis van zaken en expertise hebben. We kiezen bij aanbestedingen niet voor de laagste prijs maar voor de beste kwaliteit. Ook stellen we strenge eisen aan de winsten die bedrijven mogen maken, tot we landelijk een verbod op winst in de jeugdzorg hebben gerealiseerd. Jongeren zijn geen product en hun problemen geen verdienmodel. Meer specialistische jeugdzorg, voor jongeren met ingewikkelde problemen, kan niet in elke gemeente goed georganiseerd worden. De SP wil dat dit weer onder verantwoordelijkheid van de landelijke overheid georganiseerd wordt. Uitgangspunt is dat elk kind de hulp krijgt die het nodig heeft. We pleiten voor laagdrempelige ontmoetingsplekken voor jongeren samen met jongerenwerkers en straatcoaches.

Wmo

De Wmo staat voor Wet maatschappelijke ondersteuning. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Het gaat bijvoorbeeld om het lenen van een rolstoel of aanpassingen in de woning.

Indicaties voor zorg en ondersteuning uit de Wmo worden gegeven door een zorgverlener, onafhankelijk van de gemeente. Iedere inwoner van de gemeente heeft recht op een persoonlijke beoordeling van de noodzakelijke zorg of ondersteuning. We maken bezwaar bij de landelijke overheid tegen het abonnementstarief in de huishoudelijke hulp en pleiten voor een fatsoenlijke financiële compensatie voor onze gemeente. We gaan daarbij

onderzoeken hoe we als gemeente meer regie op de thuiszorg kunnen krijgen. Bijvoorbeeld door het opzetten van een gemeentelijke thuiszorgorganisatie. Daarnaast nemen we in Oss maatregelen tegen stapeling van zorgkosten.

Beschermd Wonen

De SP is voorstander van kleinschalige projecten voor beschermd en begeleid wonen. Als het gaat om locaties voor beschermd wonen maken we ons hard voor afstemming en samenwerking met andere gemeenten in de regio, ook wanneer individuele gemeenten straks nog meer verantwoordelijkheden op dit terrein krijgen. De gemeente ziet erop toe dat de invloed van cliënten en hun ouders op de begeleiding goed geregeld is.

Mantelzorg

De gemeente ondersteunt mantelzorgers en biedt meer mogelijkheden voor 'respijtzorg' (vervangende zorg), zodat mantelzorgers op adem kunnen komen. We denken hierbij creatief mee en zetten de behoeften van mantelzorgers centraal. Denk bijvoorbeeld aan het tijdelijk inzetten van huishoudelijke hulp als een vorm van respijtzorg. Mantelzorg mag nooit een vervanging worden van professionele zorg. Het liefdevolle werk van mantelzorgers, als aanvulling op professionele hulp, wordt juist extra gewaardeerd.

Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD)

Er wordt niet langer bekibbeld op de GGD. De GGD krijgt voldoende middelen om haar taken te kunnen uitvoeren en voldoende artsen en ander personeel aan te nemen. De gemeente maakt een plan met concrete doelstellingen voor preventie, daar hoort het zwaartepunt te liggen. Gezonde voeding, voldoende bewegen en een gezonde leefstijl zijn thema's waar de GGD zich in de wijken en buurten op richt. Een wijkgerichte aanpak draagt bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. De SP wil samen met de GGD een grootschalig programma voor nazorg opzetten voor inwoners die corona hebben gehad. Een goede start van alle kinderen is van groot belang, daarom versterken we de rol van consultatiebureaus.

Eigen bijdrage voor zorg en ondersteuning

De SP is geen voorstander van een eigen bijdrage voor noodzakelijke zorg en ondersteuning, zoals bijvoorbeeld de huishoudelijke hulp. Een eigen bijdrage is immers een boete voor iemand die de pech heeft zorg of ondersteuning nodig te hebben. Tekorten op sociale voorzieningen, zorg en ondersteuning mogen niet worden afgewenteld op kwetsbare mensen, de landelijke overheid moet worden aangesproken op het leveren van voldoende geld voor noodzakelijke zorg en ondersteuning.

Onderwijs

De wens van de SP is dat scholen een afspiegeling zijn van de samenleving. Samen naar school gaan is de beste voorwaarde voor integratie. Daarom is het van belang te zorgen voor gevarieerde wijken en buurten. We verwachten van schoolbesturen dat ze zich inzetten voor een gevarieerde groep leerlingen. Samenwerking tussen scholen juicht de SP toe. Het ROC koppelen aan de talentencampus en het HBO vinden wij een goede ontwikkeling. Wij pleiten voor behoud van het ROC in Oss. Elke leerling met startkwalificatie of diploma van school is een speerpunt voor de SP. Samen met het onderwijs, het bedrijfsleven, maar ook de

gemeente zelf zorgen we voor voldoende stageplaatsen en alternatieve leerwerkroutes voor jongeren tot 27 jaar waarvoor het reguliere beroepsonderwijs geen optie is. Een onderwijsdiploma biedt de beste garantie voor kansen op de arbeidsmarkt. Samenwerking en afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg bevorderen we.

Basisvaardigheden

Lezen, schrijven en gebruik van computers zijn belangrijke vaardigheden. Ongeveer 12 procent van onze inwoners heeft deze basisvaardigheden onvoldoende onder de knie. In veel gevallen kunnen deze inwoners zich toch goed redden, maar zijn zij afhankelijk van hun naasten. We verbeteren de basisvaardigheden en hiermee de zelfredzaamheid. Er heerst echter een groot taboe op dit onderwerp. De huidige aanpak is onvoldoende. We willen werk maken van het verbeteren van deze vaardigheden, dit doen we niet alleen in de bibliotheek, maar we gaan de mensen actief benaderen, zoals bij de sportclubs, in de kerk of de moskee en in het buurthuis.

Zwemonderwijs

De SP wil het zwemonderwijs in samenwerking met het onderwijs herintroduceren. 'Elk kind van de basisschool met zwemdiploma' is het devies van de SP.

Gezonde schoolkantine

Op alle scholen wordt de gezonde schoolkantine ingevoerd zodat leerlingen gezond en gevarieerd (leren) eten.

Kinderlintjes

Op de dag van de rechten van het kind verdienen ook kinderen die zich verdienstelijk maken voor onze maatschappij een lintje. De SP zet de traditie van de Osse kinderlintjes voort.

Zorgbuurthuizen

Oss krijgt dankzij het initiatief van de SP een zorgbuurthuis in de Schadewijk. De SP wenst er in meerdere wijken en kernen een te openen. De gemeente zet zich in om samen met woningcorporaties en zorgaanbieders kleinschalige woonvormen op te zetten, toegankelijk voor ouderen, of die nu rijk zijn of minder te besteden hebben. In deze zorgbuurthuizen kunnen ouderen terecht die veel zorg nodig hebben, maar zij die beperkte zorg behoeven, zijn ook welkom. Tevens heeft het zorgbuurthuis een buurtfunctie. Ouderen en mensen uit de buurt kunnen er terecht voor een gezamenlijke maaltijd en voor activiteiten en sociaal contact.

Preventieakkoord

Voorkomen is beter dan genezen. Samen met zorgpartijen, sportverenigingen, het onderwijs en ondernemers maken we werk van een lokaal preventieakkoord. Het preventieakkoord richt zich op het verkleinen van de gezondheidsverschillen, het terugdringen van alcohol, drank- en drugsgebruik en het tegengaan van overgewicht.

Welzijnsbezoek

Ouderen vanaf 70 jaar krijgen een welzijnsbezoek, zodat eventuele problemen vroegtijdig worden herkend of zelfs worden voorkomen. Er is extra aandacht voor eenzaamheid.

Zorgvoorzieningen

Verdere schaalvergroting gaan we tegen. We streven naar voorzieningen zo dicht mogelijk bij mensen, dus ook in (kleine) kernen moeten er passende zorgvoorzieningen zijn.

Nazorg

Q-koorts patiënten hebben recht op goede nazorg. De gemeente Oss ondersteunt Q-support om inwoners die Q-koorts hebben gehad en hun naasten bij te staan. Voor ex-corona patiënten slaan we eenzelfde weg in.

5. EEN EERLIJK INKOMEN VOOR IEDEREEN

Armoede hoort niet thuis in onze samenleving. We willen meer hulp voor kinderen die in armoede opgroeien, onder andere voor kleding, voedsel, studiebegeleiding, sport, verjaardag en cultuur. Organisaties zoals Helpende Handen Oss, de voedsel- en kledingbank, Quiet Community Oss en andere initiatieven om armoede aan te pakken, steunen we. We willen armoede ook daadwerkelijk voorkomen. We streven er daarom naar dat mensen een fatsoenlijk inkomen verdienen waarvan ze kunnen leven. De grens voor de toegang tot de bijzondere bijstand leggen we op 130 procent van het sociaal minimum. Een uitgebreide collectieve ziektekostenverzekering is beschikbaar voor minima (maar niet verplicht), zonder het eigen risico.

De sluiting van de sociale werkvoorziening (WSW) is een grote fout geweest van de nationale politiek en de SP heeft hier ook in Den Haag van begin af aan tegen geprotesteerd. Daarom willen wij een nieuwe sociale werkvoorziening: het sociaal ontwikkelbedrijf. Mensen die een vergrote afstand tot de arbeidsmarkt hebben, krijgen recht op scholing en begeleiding. Zo biedt het sociaal ontwikkelbedrijf een oplossing voor iedereen die hulp nodig heeft bij het vinden en behouden van werk. Met het IBN blijven we dit concept verder ontwikkelen.

Arbeidsmigranten

Uitbuiting van arbeidsmigranten gaan we tegen door – in samenwerking met de regio – een actieplan op te stellen. Hierin worden basisgaranties afgesproken op het gebied van woon- en werkomstandigheden conform het rapport Roemer, eerlijk loon, (ziektekosten)verzekering en afspraken met de omgeving. Iedere arbeidsmigrant heeft recht op een eigen slaapkamer en minimaal 15 vierkante meter leefoppervlakte per persoon. We gaan het ongebreideld splitsen en opkopen van woningen tegen. Het tegengaan van uitbuiting is in het belang van arbeidsmigranten én Ossenaars, omdat we zo enerzijds de positie van arbeidsmigranten (afhankelijkheid) verbeteren en anderzijds oneerlijke concurrentie tegengaan.

Kansen voor jongeren

Bijzondere aandacht is nodig voor de positie van jongeren. Vroegtijdig schoolverlaten blijven we actief bestrijden, zodat de kansen op de arbeidsmarkt behouden blijven. Jongeren zonder startkwalificatie worden geholpen naar de arbeidsmarkt via een leerwerktraject. De gemeente neemt problematische schulden van jongeren over, in ruil voor deelname aan een werk- of studietraject en afbetaling naar vermogen.

Schuldhelpverlening

Als gevolg van de coronacrisis verwachten we een toeloop in de schuldhelpverlening. De schuldhelpverlening moet laagdrempelig en zonder lange wachttijden worden aangeboden. We hanteren in Oss een maximale wachttijd van 4 weken (wettelijk is dit nu 8 weken). We blijven schuldhelpverlening ook inzetten bij kleine ondernemers. Per 1 januari 2021 is de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening ingegaan waardoor gemeenten handvatten krijgen om vroegtijdig hulp te bieden aan inwoners met betalingsachterstanden. We vinden het goed om vroegtijdig hulp te bieden, maar blijven kritisch op het uitwisselen van gegevens.

Geen energiearmoede meer

Er is sprake van energiearmoede als een inwoner meer dan 10% van zijn inkomen besteedt aan gas/water/licht. Of uit angst voor betalingsproblemen de verwarming niet meer aanzet. We gaan energiearmoede bestrijden. Aardgas is duur en steeds minder mensen kunnen de energierekening betalen. We moeten overschakelen op andere warmtebronnen, maar deze dure energietransitie kan niet iedereen betalen. Wij laten niemand in de kou staan. Vanuit het gemeentelijk energiebedrijf bekostigen we subsidies voor isolatie en overgang naar andere warmtebronnen. Verder houden we de vinger aan de pols bij de woningbouwcorporaties, zodat zij gegarandeerd de huurwoningen goed isoleren en van zonnepanelen voorzien. Ook woningbezitters die samen met andere woningbezitters een collectief energieplan willen maken, helpen we daarbij. Inwoners die direct in de problemen komen, bieden we een helpende hand door bijvoorbeeld het compenseren van de hoge energierekening. Indien mogelijk doen we hierbij een beroep op de landelijke overheid.

Minimumloon

Een groeiende groep Ossenaren kan met het huidige loon niet goed rondkomen. Dat komt onder andere doordat het Nederlandse minimumloon al jaren achterloopt op de koopkracht. Er is dus een inhaalslag te maken. We willen daarom het minimumloon verhogen tot 14 euro zodat iedereen rond kan komen.

Participatie en ondersteuning van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (social return)

Mensen met een beperking moeten zo veel mogelijk aan de slag bij gewone bedrijven. Werk zorgt voor een inkomen, eigenwaarde en participatie. Voor een deel van de mensen met een beperking is werken in een regulier bedrijf echter te hoog gegrepen. Bedrijven en instellingen die een overeenkomst met de gemeente hebben stimuleren we met deze doelgroep aan de slag te gaan.

Werkgelegenheid

Samen met bedrijven, het onderwijs en overheden spreken we maatregelen af, gericht op groei van het aantal banen en de vestiging van nieuwe bedrijven in Oss en omgeving. Het heeft onze voorkeur om nieuwe vestigingen van grote bedrijven te toetsen op een bijdrage aan substantiële werkgelegenheid. Zo weren we 'blokkendozen' die weinig werkgelegenheid creëren. Bij woningbouw, renovatie- en verduurzamingsprojecten proberen we zoveel mogelijk gebruik te maken van lokale ondernemers.

Zzp'ers

Bij alle projecten waar de gemeente in investeert, maken we met aannemers harde afspraken dat zij (en eventuele onderaannemers) zich aan de geldende Nederlandse cao houden. Zzp'ers worden minimaal betaald op het cao-niveau van de geldende cao binnen het werk dat wordt uitgevoerd.

6. VOLDOENDE BETAALBARE WONINGEN

Om de woningnood tegen te gaan, moet de voorraad sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen flink worden vergroot. De wachtlijsten moeten korter en ook middeninkomens hebben recht op een betaalbare huur-of koopwoning. De sloop en verkoop van corporatiewoningen gaan we tegen. Er worden geen huurwoningen meer verkocht door woningcorporaties gezien de grote tekorten aan sociale huurwoningen. Leegstand is zonde. Daarom stimuleren we het ombouwen van leegstaande winkels of kantoren en het wonen boven winkels. Panden die lang leeg staan moeten alsnog worden bewoond. Huisjesmelkers gaan we veel harder aanpakken. Steeds meer ouderen en mensen met een beperking hebben moeite om een geschikte en betaalbare huurwoning te vinden. Wij willen dat deze groepen meer mogelijkheden krijgen om te (blijven) wonen waar ze graag wonen, door woningen en de woonomgeving levensloopbestendig te maken. Gebouwen van de overheid en uitvoeringsinstanties moeten altijd toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.

De druk op de woningmarkt is groot. En de prijzen zijn torenhoog. Dit wordt niet veroorzaakt door woningzoekenden, arbeidsmigranten of statushouders. Een tekort aan betaalbare woningen is een gevolg van het liberale beleid waarin woningen tot winstobjecten zijn gemaakt. Niet de woningzoekenden staan op één, maar de kortetermijnwinsten. De SP wil een betaalbaar huis voor iedereen en brengt de menselijke maat terug op de woningmarkt.

Leefbare buurten en wijken

We starten met een duurzaam wijkenbeleid, om veilige en leefbare wijken in te richten en te onderhouden. We zorgen voor een leefbare buurt, met voldoende ogen en oren van de toezichthouders in de wijk. Door meer wijkbeheerders bij woningcorporaties en meer wijkagenten bij de politie. Buurtbewoners krijgen meer zeggenschap over de inrichting en het onderhoud van hun eigen wijk en omgeving. We vinden het belangrijk dat wijken een afspiegeling zijn van de maatschappij en willen daarom gevarieerde wijken. Dit komt ten goede aan de onderlinge samenhang in wijken en buurten.

Lokaal Aanvalsplan Woningmarkt

We zitten midden in een wooncrisis. Dit is geen natuurverschijnsel maar een gevolg van politieke keuzes. De SP wil actief ingrijpen in de woningmarkt. Wij kiezen ervoor om kwalitatief goede en betaalbare woningen te bouwen. Een woning is geen beleggingsobject, maar een eerste levensbehoefte. We zetten in op meer betaalbare huur- en koopwoningen in de Osse wijken en (dorps)kernen. Bij nieuwbouwprojecten hanteren we een percentage van minstens 30 procent voor sociale huurwoningen en 25 procent goedkope koopwoningen. Ook komt er voldoende aanbod in de duurdere koop- en huurwoningen. Zo bevorderen we de doorstroming op de woningmarkt en geven we invulling aan de vraag naar duurdere koop- en huurwoningen. Bij uitgifte van gemeentegrond krijgen woningcorporaties een voorkeursbehandeling ten opzichte van projectontwikkelaars. Het verduurzamen van woningen, bijvoorbeeld het isoleren en het aanleggen van zonnepanelen stimuleren we. Indien woningcorporaties onvoldoende bijbouwen, moeten we serieus kijken of de lokale overheid niet een stap naar voren moet doen. We gaan daarom onderzoeken of we, als gemeente, woningen in eigen beheer kunnen bouwen.

Bewoningsplicht

Een huis is om in te wonen, geen object voor beleggers. We voeren een zelfbewoningsplicht in, zodat woningen gebruikt worden waarvoor ze dienen: wonen. Hiermee gaan we het opkopen van woningen door beleggers tegen.

Ruimtelijke Kwaliteit

Veel aandacht is er nodig voor de kwaliteit van de woonwijken, de architectuur, de openbare ruimte en het buitengebied. Daarop is in Oss flink ingeleverd omdat de gemeenteraad de kwaliteit over wil laten aan de particuliere initiatiefnemers. Wij willen de commissie Ruimtelijke Kwaliteit weer meer ruimte geven voor opbouwende adviezen, die de kwaliteit van onze leefomgeving ten goede komen.

Woningcorporaties

Bij woningcorporaties moet de menselijke maat gelden. De SP is voorstander van de herinvoering van de verenigingsstructuur bij de woningcorporaties, waarbij de ledenvergadering het hoogste orgaan is. De huurders moeten meer te zeggen krijgen over het huurbeleid, de investeringen en andere belangrijke beslissingen, zoals de verkoop van woningen van de woningcorporatie en het verduurzamen van gebouwen.

Alternatieve woonvormen

Er is een groeiende behoefte aan alternatieve woonvormen. We gaan daarom onderzoeken welke alternatieve woonvormen we kunnen toestaan binnen onze gemeente. Denk hierbij aan kleinere woningen, (tiny houses), het splitsen van (grote) woningen en het stimuleren van woongemeenschappen. Hiermee proberen we de druk op de woningmarkt te verlagen en het gevarieerde aanbod te vergroten. Dit doen we uiteraard in samenwerking met inwoners en naar gelang de behoefte. De alternatieve woonvormen zijn geen vervanging van, maar een aanvulling op het huidige aanbod. Hiermee komen we tegemoet aan de gevarieerde woonwensbehoeften. Alle woonvormen zijn kwalitatief goed en duurzaam.

Wonen in kernen

Veel inwoners willen het liefst in de eigen omgeving blijven wonen. We willen dit mogelijk maken door in de kernen meer en gevarieerder te gaan bouwen. Zodat starters en ouderen in hun vertrouwde dorp of stadje kunnen blijven wonen. Denk hierbij aan levensloopbestendige woningen, starterswoningen, huurhuizen en studio's. Eventueel kunnen bouwplannen ontwikkeld worden door collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO-initiatieven). Appartementencomplexen gericht op ouderen, naar het model van het zorgbuurthuis, gaan wij in meer kernen ontwikkelen. Hierdoor bevorderen we de doorstroming en zorgen we ervoor dat men in de eigen buurt kan blijven wonen.

7. KLIMAAT EN MILIEU

De opwarming van de aarde heeft grote gevolgen voor Nederland. Er zijn twee taken: voorkomen en aanpassen. Voorkomen kunnen we niet in ons eentje, maar dat is geen reden om in Oss niets te doen. Onze inwoners hebben daarnaast recht op een schone en groene leefomgeving. Dit draagt bij aan het leefgenot, welzijn en gezondheid van onze huidige inwoners, maar we hebben ook een verantwoordelijkheid richting volgende generaties. Deze overgang naar duurzame energie vindt plaats in samenspraak met de inwoners. Investerings in duurzaamheid moeten leiden tot meer werkgelegenheid, gerichte scholing en lagere lasten voor mensen met een middeninkomen of lager inkomen. We gaan onze inwoners beter betrekken bij het ontwikkelen en uitvoeren van duurzame projecten.

De SP is van mening dat ook lokaal aan de klimaateisen moet worden voldaan. We staan achter het klimaatakkoord en de opgave om in Oss en de regio voldoende duurzame energie op te wekken (RES-opgave). We vinden dat de klimaatmaatregelen rechtvaardig moeten zijn en inwoners hierbij betrokken dienen te worden. Dit vergroot het draagvlak voor het uitvoeren van plannen. Een gemeentelijk energiebedrijf draagt hieraan bij.

Aardgas

Aardgas is duur. Bovendien draagt aardgas fors bij aan klimaatverandering. Daarom willen we het aardgasgebruik verminderen. Dat doen we door het stimuleren van isolatie met subsidies, door inzet van andere warmtebronnen en het gasloos bouwen van nieuwe woningen.

Afval

In vergelijking met andere gemeenten produceren we in Oss veel restafval en scheiden we minder goed. Als we afval beter scheiden, kan een deel van ons afval verwerkt en opnieuw gebruikt worden. Dat wordt dan een bruikbare grondstof en levert geld op in plaats van dat het geld kost. We stimuleren daarom het scheiden van afval. En initiatieven zoals het Kringloopbedrijf, Ruilwinkel en Helpende Handen Oss krijgen onze steun.

Buitengebied

Het uitgestrekte buitengebied van Oss heeft grote betekenis voor het toerisme, recreatie, landbouw, natuur en weidevogels. Het is daarom van onschatbare waarde voor onze gemeente. De Maashorst en initiatieven zoals de Maasmeanders blijven wij ondersteunen. We plaatsen geen windmolens in het buitengebied omdat er betere alternatieven zijn om onze klimaatdoelen te bereiken.

Bestrijdingsmiddelen

Bestrijdingsmiddelen zijn slecht voor de biodiversiteit. Vaak zijn er goede alternatieven. Daarom stimuleren we het verminderen van het bestrijdingsmiddelengebruik door inwoners en boeren. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld.

Bomenplan

We willen meer bomen in onze gemeente en zijn terughoudend met bomenkap. Alleen als een boom ziek is en een gevaar voor de omgeving vormt, gaan we over tot kap. Dit doen we

in afstemming met de buurt. We willen voor elke Ossenaar die geboren wordt een boom planten. Ook gaan we de aanplant van bomen en houtwallen door boeren stimuleren door aan te sluiten bij het Stimuleringsfonds van de provincie. Hiermee pakken we verschillende problemen aan zoals de achteruitgang van biodiversiteit, klimaat en stikstof.

Duurzaamheidsfonds

Het duurzaamheidsfonds wordt gebruikt voor het plaatsen van zonnepanelen, het verstrekken van subsidies voor energiebesparing, het isoleren van woningen, het saneren van asbestdaken en het bevorderen van de bewustwording van energiebesparing. Dit financieren we dankzij opbrengsten uit het gemeentelijk energiebedrijf.

Duurzaamheidsplein

Het duurzaamheidsplein is toegankelijk voor alle particulieren die in onze gemeente wonen. Door middel van ruime openingstijden (ook in de avond) maken we het scheiden en brengen van afval toegankelijker. Het duurzaamheidsplein werkt nauw samen met het Kringloopbedrijf Oss om zo bruikbare producten nog beter te kunnen hergebruiken en recyclen.

Energiebesparing

We willen meer energie besparen omdat dit goed is voor het klimaat en goed is voor onze portemonnee. Dit gaan we doen door voorlichting, collectief inkopen, duurzaamheidsleningen, subsidies en het aanspreken van de woningbouwcorporaties en andere verhuurders.

Energieopwekking

We willen onze energie duurzaam opwekken en hanteren hiervoor de zonnelader. Dit houdt in dat we eerst inzetten op energiebesparing en zonnepanelen op bedrijfspanden, parkeergarages, geluidswallen en overige onbenutte bebouwing. Vervolgens kunnen we zonnepanelen op (landbouw)gronden plaatsen, maar pas als de voorgaande stappen zijn gezet. Windmolens horen op zee waar de meeste wind is, we plaatsen daarom geen windmolens in de Lithse polder.

Ook het bedrijfsleven neemt haar verantwoordelijkheid

Bedrijven en instellingen zijn samen verantwoordelijke voor 80 procent van het elektriciteitsgebruik en 50 procent van het gasgebruik in de gemeente Oss. De grootgebruikers (meer dan 50.000 KWh of 25.000 m3) zijn verplicht om energiebesparingsmaatregelen te treffen als deze binnen vijf jaar terugverdiend kunnen worden. Dit is de energiebesparingsplicht. Hier is de grootste winst te behalen. We gaan deze energiebesparingsplicht actiever promoten bij bedrijven en handhaven als zij in gebreke blijven.

Geluid

Mensen hebben recht op een gezonde en veilige leefomgeving. Geluidshinder komt steeds vaker voor. Dit gaat ten koste van het woongenot en is schadelijk voor de gezondheid. We hanteren de huidige geluidsnormen en staan geen versoepelingen toe. We maken werk van het verminderen van geluidsoverlast van de A50 bij Ravenstein en de A59 bij Geffen en de Ruwaard. Daarnaast blijven we waakzaam bij toenemende geluidsoverlast veroorzaakt door

goederenvervoer op het spoor. Ook bij festivals handhaven we de geluidsnormen zoals verstrekt in de vergunning.

Gemeentelijk energiebedrijf

We willen meer zeggenschap over onze energieproductie. Bij een gemeentelijk energiebedrijf hebben we zeggenschap. Hierdoor kunnen we de winsten terugstorten in het duurzaamheidsfonds. Zo kunnen we ons klimaat- en energiebeleid actiever financieren en zetten we sneller een stap vooruit. Zo profiteren alle Ossenaren en volgende generaties. Het gemeentelijk energiebedrijf zet in op 100 procent duurzame energie.

Hitte, droogte en wateroverlast

Vanwege klimaatverandering krijgen we vaker te maken met langere periodes van extreme hitte, droogte en regenval. Hier moeten we op inspelen. Hittestress gaan we tegen door het planten van voldoende bomen en struiken in bebouwd gebied. Droogte en wateroverlast bestrijden we door meer groen en minder verhardingen. Particulieren verleiden we met acties zoals Operatie Steenbreek en kortingen op een regenton. Bij wegen en parken proberen we zoveel mogelijk water op te vangen en vast te houden door het aanleggen van wadi's en het loskoppelen van hemelwaterafvoer.

Natuur

Het gaat niet goed met de natuur. Verdroging en verzuring bedreigen onze natuurgebieden. Daardoor holt de biodiversiteit achteruit. Gelukkig is er steeds meer bewustwording en zijn er maatregelen mogelijk om de natuur weer in ere te herstellen. De SP wil daar van harte aan bijdragen. Wij streven ernaar om onze natuurgebieden in de Maashorst, de uiterwaarden, Landerij van Tosse, het Ossemeer, de Geffense Plas en de wat kleinere gebiedjes in goede conditie te brengen en deze te verbinden met elkaar. Flora en fauna kunnen daarvan profiteren. En de Ossenaren krijgen de mogelijkheid om prachtige wandelingen en fietstochten te maken in en rondom onze gemeente. Wij willen daarbij samenwerking zoeken met IVN en het Landschapsbeheer.

Walstroom

Oss telt een grote industriële haven en diverse recreatieve havens. Veel schepen zijn voorzien van dieselgeneratoren die zwaar milieubelastend zijn. Door schepen via walstroom te voorzien van stroom, wordt de uitstoot van schadelijke stoffen teruggedrongen en geluids- en stankoverlast verminderd. We voorzien de industriële haven van Oss van walstroom, waardoor schepen die in Oss liggen geen gebruik hoeven te maken van vervuilende generatoren, maar een milieuvriendelijk alternatief aangeboden krijgen. Dit financieren we uit de havengelden.

Landbouw

Er moet een betere balans komen tussen de landbouw, de draagkracht van het milieu en de gezondheid van onze inwoners. Veel boeren worden door het systeem gedwongen tot schaalvergroting. Oss gaat meer koersen op (gespecialiseerde) gezinsbedrijven en grondgebonden veehouderijbedrijven. We werken daarom samen met boeren aan duurzame oplossingen, zoals kringlooplandbouw, streekproducten en verbreding. Dit draagt bij aan de circulaire economie en stimuleren van lokaal koopgedrag. Draagkracht van

bodem, lucht, water, natuur en omgeving zijn leidend voor een toekomstbestendige landbouw.

Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in onze regio staat onder druk, dit is schadelijk voor de gezondheid van inwoners. We gaan de maatregelen uit het Schone Lucht Akkoord uitvoeren waarbij de uitstoot van schadelijke stoffen door verkeer, landbouw, industrie en huishoudens sterk wordt verminderd.

Mestverwerking (Mestfabriek) en intensieve veeteelt

Het milieu in Nederland, en zeker ook in Oss, wordt bovenmatig belast met mest en ammoniak. De omvang van de intensieve veehouderij moeten we daarom terugbrengen. Dit is namelijk de kern van het probleem. In Oss is geen plaats voor een mestverwerkingsfabriek omdat dit een risico vormt voor de gezondheid van inwoners en het systeem in stand houdt. Samen met de boeren gaan we kringlooplandbouw stimuleren.

Bermbeheer

We zorgen voor een insectvriendelijk groenbeheer. We gebruiken bij het inzaaien bij voorkeur inheemse bloemmengsels en zorgen voor variatie in bloeiperiode van voorjaar tot en met het najaar. Samen met waterschap Aa en Maas zorgen we voor een soortgelijk dijkbeheer.

8. SPORT, CULTUUR EN VERENIGINGSLEVEN VOOR IEDEREEN

Sport en bewegen moeten toegankelijk zijn voor iedereen. We zorgen voor voldoende sport- en spelvoorzieningen in buurten, ook voor inwoners met een beperking. In nieuwe plannen wordt rekening gehouden met voldoende groen, sport- en speelmogelijkheden. Kinderen moeten voldoende ruimte hebben om buiten te spelen. Daarom willen we dat minimaal drie procent van de openbare ruimte in een woonwijk uit buitenspeelruimte bestaat. Oss heeft een prachtige speeltuin Elckerlyc die gemeentelijke steun verdient. Kinderen worden door de gemeente betrokken bij de uitwerking van de plannen om sporten en bewegen leuk te maken.

Marktwerving en sponsoring zijn nooit een garantie voor een kwalitatief en afwisselend aanbod aan cultuuruitingen, daarom zal de lokale overheid voldoende ondersteuning moeten bieden om onze culturele instellingen in stand, toegankelijk en op peil te houden. Deze vormen immers een essentieel onderdeel van onze lokale gemeenschap. We zorgen ervoor dat mensen die minder geld te besteden hebben wel gewoon onze culturele instellingen kunnen bezoeken. Zo dragen we initiatieven als Theater van de Stad een warm hart toe, waarbij de drempel verlaagd wordt om zowel actief als passief met cultuur bezig te zijn. Daarnaast moet ieder kind de kans krijgen om een muziekinstrument te leren spelen. Jongeren krijgen via jongerenwerk en wijkcentra de kans om te ontdekken wat ze zelf mooi vinden en/of om zelf iets te organiseren: verantwoordelijk te worden voor een eigen festival of voorstelling. Jongeren verdienen daarnaast een eigen plek om elkaar te ontmoeten in de buurt of wijk. Naast jongeren is er extra aandacht voor ouderen, door ouderen zowel bij sport, cultuur en verenigingsleven te betrekken. Dit draagt bij aan een manier om lichamelijk en geestelijk gezond ouder te worden en het gaat eenzaamheid tegen. Sport, kunst en cultuur kunnen daarnaast als instrument ingezet worden om de verbinding tussen generaties en culturen te versterken.

Aangepast sporten

Sporten voor andersvalide sporters is soms lastig. De SP vindt het belangrijk dat iedereen kan sporten, het liefst zoveel mogelijk bij een bestaande club. We integreren aangepast sporten zoveel mogelijk bij reguliere sportverenigingen. Het creëren van een sportconcentratiegebied, zoals bij de Rusheuvel, kan een uitkomst zijn voor relatief kleinere sporten. Hierdoor kunnen voorzieningen gedeeld worden en gaan verenigingen niet onderling met elkaar concurreren. We vragen extra aandacht voor acceptatie van andersvalide sporters en combineren reguliere sportevenementen met evenementen waar aangepaste sporters uitkomen. Het Uniek Sportloket voor de toegankelijkheid van sport en bewegen voor mensen met een beperking, krijgt onze steun.

SEC

Het Sport Expertise Centrum blijft behouden voor Oss en gaat zich nog meer richten op het verkleinen van gezondheidsverschillen in buurten en wijken. Daarnaast kan het SEC ingezet worden om sportactiviteiten uit te voeren voor specifieke doelgroepen waaronder ouderen, jongeren en andersvaliden. Het SEC heeft een belangrijke preventieve rol bij het bevorderen van gezondheid en welzijn.

Openbare sportgelegenheden

Openbare ruimten moeten uitnodigen tot bewegen en samenkomen. We willen daarom het aantal openbare sportgelegenheden vergroten. Dit doen we door het plaatsen van bijvoorbeeld fitnessstoestellen in de openbare ruimte en het zoveel mogelijk openstellen van gemeentelijke sportparken. We bedienen hierbij verschillende doelgroepen zoals jongeren, ouderen en andersvalide inwoners.

Verenigingen

Gedwongen fusies tussen verenigingen sluiten wij uit. Wel gaan we samen met verenigingen kijken hoe we de bestaande capaciteit van gebouwen en velden beter kunnen benutten. Het verenigingsleven in wijken, buurten en dorpen is belangrijk voor de onderlinge samenhang. De schaal bepaalt ons handelen, we doen daarbij wat passend is. Onder carnavalsverenigingen is een tekort aan bouwloodsen. Dit wensen we op te lossen door in gesprek te gaan met boerenbedrijven die overwegen te stoppen en het beter benutten van bestaande locaties.

Zwembad

Het nieuwe zwembad in Oss moet ontwikkeld worden in samenwerking met gebruikers en verenigingen. Het zwembad zien wij als algemene voorziening voor onze inwoners en de regio, we wensen daarom dat er expliciet rekening gehouden wordt met de toegankelijkheid van het bad, ook voor andersvaliden en voor mensen met een beperkt budget.

Zwemdiploma

Steeds meer kinderen kunnen minder goed zwemmen. Er moet in samenwerking tussen gemeente, scholen en het zwembad een goede zwemopleiding komen die voor iedereen toegankelijk is. In Oss mag geen leerling zonder zwemdiploma van school.

Sport- en cultuurfonds

We zetten middelen in ten behoeve van een Jeugdsportfonds en een Jeugdcultuurfonds, zodat sporten en cultuureducatie toegankelijker wordt voor kinderen voor wie het niet vanzelfsprekend is dat zij sporten of in contact komen met kunst en cultuur.

Amateurkunst

Of het nu theater, fotografie, muziek, beeldende kunst, dans of andere culturele uitingen betreft, we vinden het belangrijk dat amateurkunst breed en laagdrempelig toegankelijk is voor iedereen. Initiatieven verdienen daarom onze steun. De tarieven voor amateurkunst voor de jeugd en verenigingen willen we betaalbaar houden, dat betekent onder andere dat er voldoende steun voor de Muzelinck is. Door verruiming van de groep die recht heeft op minimavoorzieningen van de gemeente en door het sport- en cultuurfonds vallen er geen kinderen meer tussen wal en schip. Zo kan elk kind deelnemen aan kunst, cultuur en sport. Het PopKollektief krijgt nieuwe huisvesting.

Bibliotheek

We zijn trots op onze bibliotheken. Bij een aantrekkelijke gemeente hoort ook een voldoende aantal bibliotheken. De huisvesting van de bieb moet in handen van de gemeente blijven. De verhuizing van de grote bibliotheek naar het centrum van Oss mag niet leiden tot

het sluiten van bibliotheken in de kernen.

Culturele voorzieningen

Oss heeft een lange traditie van culturele voorzieningen van hoge kwaliteit. Museum Jan Cunen, Groene Engel, Lievekamp, Muzelinck, Openbare Bibliotheek en het Stadsarchief zijn van grote waarde voor de gemeente Oss, haar inwoners, en voor de regio. Zij dragen bij aan de leefbaarheid van Oss, de onderlinge samenhang, het vestigingsmilieu voor bedrijven en zij leveren een bijdrage aan de lokale economie. Als een instelling uit de culturele basisvoorziening van Oss in zwaar weer komt, laten wij die niet omvallen, maar zoeken we naar een oplossing. We maken Museum Jan Cunen één zondag in de maand gratis toegankelijk.

Kermissen, evenementen en festivals

Voor kermissen, festivals en evenementen staat plezier uiteraard voorop, maar daarbij denken we wel aan de omgeving. Zo min mogelijk mensen mogen er overlast van ervaren. Denk aan een te hoog geluidsvolume of parkeeroverlast. Omwonenden worden vóórafgaand aan een evenement betrokken en hebben inspraak. Het evenementenbeleid maken we in afstemming met direct betrokken inwoners. Ook mag de natuurlijke omgeving niet langdurig worden geschaad. Denk hierbij aan overlast die dieren ervaren of afval dat in de natuur terecht komt. Voor festivals die de gemeente Oss op de kaart zetten, die weinig overlast veroorzaken en die een boost geven aan het culturele klimaat van onze stad of kernen – zoals de Popronde – bieden we financiële ondersteuning. Verder stimuleren we kleinschalige jeugdfestivals en festivals met een lokaal karakter. Festivals zijn in het beginsel zelf verantwoordelijk voor beveiliging. We zetten bij commerciële evenementen zo min mogelijk gemeentelijke politie- en Boa-capaciteit in.

Geffense Plas

De Geffense Plas blijft laagdrempelig toegankelijk voor inwoners van onze gemeente. We behouden het natuurlijke karakter van het gebied en staan kleinschalige recreatie toe. We houden daarbij nadrukkelijk rekening met de draagkracht en draaglast van omwonenden, natuur, milieu en landschap. De grond van de Geffense Plas blijft in gemeentelijke handen, hierdoor houden we zeggenschap. Samen met een exploitant willen we het gebied en de huidige faciliteiten aantrekkelijker maken.

Monumenten en religieus erfgoed

Om te voorkomen dat nog meer cultureel erfgoed verdwijnt, sturen we actief op herbestemming en komt er een plan voor nieuwe gemeentelijke monumenten. Veel erfgoed is vanuit het verleden gefinancierd door de gemeenschap, we willen dit erfgoed daarom ook zoveel mogelijk toegankelijk houden voor de gemeenschap. We kijken hierbij specifiek naar religieus erfgoed omdat dit vaak beeldbepalend is voor een wijk, dorp of stadje. We stimuleren het duurzaam maken van monumenten.

9. VEILIGE BUURTEN EN WIJKEN

Iedereen moet zich veilig voelen in de buurt waar hij/zij woont. We dragen allemaal bij aan de veiligheid en leefbaarheid van onze buurten. We houden de buurten schoon, veilig en gezellig. Maar niet alle problemen kunnen bewoners zelf oplossen. Er moet voldoende capaciteit bij de politie zijn om criminaliteit aan te pakken. Veel criminaliteit is lokaal en moet lokaal worden aangepakt. Wijkagenten, Boa's en straatcoaches spelen daarbij een belangrijke rol. Zij dragen bij aan het voorkomen en inperken van criminaliteit en overlast. Zij staan dichtbij de mensen in de wijken. De SP pleit voor een goede samenwerking tussen deze ambten en diensten. Wat ons betreft komen er meer wijkagenten en worden straatcoaches zo lang als het nodig is structureel ingezet.

Buurt- en wijkcentra

Buurt- en wijkcentra spelen een belangrijke rol voor een veilige woon- en leefomgeving. Het zijn plaatsen waar solidariteit wortel schiet en zich van daaruit verder verspreidt door de wijken. Deze centra vervullen een preventieve functie in bijvoorbeeld het bevorderen van gemeenschapszin, veiligheid, en het tegengaan van eenzaamheid. Van belang is om de buurt- en wijkcentra ook aantrekkelijk te houden en/of te maken voor de jeugd, met extra activiteiten, maar ook meer faciliteiten. We denken daarbij ook aan eigen jongerencentra. Buurt- en wijkcentra mogen niet zonder meer worden afgerekend op een negatieve begroting, maar er moet ook gekeken worden naar wat ze maatschappelijk opleveren. Als dat geld kost, is dat een investering in saamhorigheid en veiligheid. We ontwikkelen een heldere visie op buurt- en wijkcentra waarmee ze zich echt kunnen verankeren in de buurten.

Straatcoaches

In 2018 is de gemeente Oss gestart met een proef met straatcoaches. De straatcoaches hebben de overlast door jeugd teruggedrongen en worden gewaardeerd door buurtbewoners én door de jongeren zelf. In 2019 is, op aandringen van de SP, beslist om de inzet van straatcoaches te verlengen. In de afgelopen jaren is gebleken dat de straatcoaches niet alleen bijdragen aan het terugdringen, maar ook aan het voorkomen van overlast. Daarom blijven we, zolang er overlast is of dreiging tot overlast heerst, de straatcoaches inzetten om wijken en kernen veilig en leefbaar te maken en te houden. Zij werken hierbij samen met Ons Welzijn en jeugdwerkers. Blijven investeren in jeugdwerk is noodzakelijk.

Cameratoezicht

Cameratoezicht mag geen doel op zich worden, maar we kunnen ons voorstellen dat het bij bepaalde evenementen of dreigende ongeregelde heden (tijdelijk) ingezet wordt.

Politie

Bestrijden en voorkomen van (ondermijnende) criminaliteit dragen bij aan een veilige samenleving. Dit kan niet zonder een goed werkende politie waar niet op bezuinigd wordt, ook niet op wijkagenten die in nauw contact met de bewoners van wijken en kernen staan en die op de hoogte zijn van wat er speelt in de buurten.

Boa's (buitengewone opsporingsambtenaren)

We waarderen het werk van de Boa's. Zij staan in nauw contact met de wijkbewoners. Wanneer de gemeente een goede samenwerking tussen politie en de Boa's mogelijk maakt, krijgt de politie extra ogen en oren in de wijk. We investeren in de Boa's, in de gemeente Oss krijgen de Boa's een eerlijke beloning.

Vrijwillige brandweer

We koesteren de vrijwillige brandweer. Zowel Europese plannen als bezuinigingen hebben de vrijwillige brandweer onder druk gezet. Dit is onwenselijk. We zijn van mening dat de kwaliteit van de brandweer goed moet zijn en dat de stad Oss een volwaardige kazerne verdient. Daarnaast pleiten we voor het behoud van de kazernes in de kernen.

Fysieke en digitale balie

Voor de één is een digitaal loket enorm handig, voor de ander is het een grote drempel. En soms is persoonlijk contact gewoon het beste. Daarom blijft de balie ook in de toekomst bezet en is de gemeente telefonisch goed bereikbaar. Digitaal is de gemeente uiteraard ook bereikbaar, zoals via de website, video-verbinding, WhatsApp en de BuitenBeter app. Personeel en veiligheid worden op zowel digitale als fysieke diensten afgestemd.

Eén loket voor hulpvragen/meervoudige problemen

Als iemand met een probleem komt, wordt ervoor gezorgd dat die persoon naar de juiste plek wordt geleid, ook als het meerdere diensten bestrijkt of het probleem veelzijdig is. In zo'n geval streven we naar één contactpersoon binnen de gemeente. Eén loket voor hulpvragen en meervoudige problemen voorkomt dat mensen tussen wal en schip terechtkomen. Maatwerk en persoonlijke benadering staan centraal.

ICT

We pleiten voor meer aandacht voor ICT binnen het beleid van de gemeente. Digitalisering wordt daarom een apart programma binnen de gemeentelijke begroting. Een goed werkende ICT-infrastructuur met goed werkende computersystemen zijn noodzakelijk voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. Onze systemen moeten beveiligd zijn tegen hacks met ransomware. ICT gaat niet alleen een steeds grotere rol spelen bij de uitvoering van de gemeentelijke taken, maar ook bij besluitvorming worden geautomatiseerde processen steeds vaker ingezet. Alleen door middel van goede controle, regelmatige aanpassingen, beleidsvorming, voldoende budget, gekwalificeerd personeel en de juiste inzet kan ICT veilig worden toegepast. We maken websites en apps van de gemeente toegankelijk volgens de Europese standaard EN 301 549, waardoor ze ook toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.

10. GOEDE BEREIKBAARHEID EN VERVOER

De SP is voorstander van alternatieve vervoersvormen. De fiets en het openbaar vervoer zijn minder vervuilend dan de auto. We willen meer fietsstraten die wijken en kernen met elkaar verbinden. En het openbaar vervoer mag geen wijk of kern overslaan. Elektrisch rijden heeft de toekomst. We investeren dus in goede infrastructuur voor elektrische auto's, scooters en fietsen. Oss houden we goed bereikbaar voor industrieel en recreatief verkeer over water.

Ruim baan voor de fiets

Fietsen is gezond voor de mens en goed voor het milieu. Bovendien heeft niet iedereen een auto. Er moet dus meer aandacht voor de fiets komen. Wij zorgen voor een integraal fietsbeleid voor de stad en de dorpen met een goede, snelle en veilige ontsluiting voor de fiets van en naar de kernen. Niet alleen goede en veilige fietsverbindingen, maar ook een bewegwijzering die op orde is, goede verlichting en verkeersluwe routes maken het aantrekkelijk om de fiets te nemen. Denk bijvoorbeeld aan de dijken. Het centrum van Oss en de NS-stations moeten met betere, brede en veilige fietspaden bereikbaar zijn. De verkeerslichten gaan we fietsvriendelijker instellen, bijvoorbeeld met regensensoren waarbij de fietsers met regen eerder groen licht krijgen dan het overige verkeer. Ook zetten we in op slimme verkeerslichten en groene fietszones. Parkeren van fietsen moet gratis zijn en blijven. We spreken ProRail aan op haar verantwoordelijkheid om bij de stations fietsstallingen met voldoende capaciteit te realiseren. Wij streven ernaar om van Oss fietsstad van het jaar 2025 te maken (verkiezing Fietsersbond).

Steun voor de veerponten

De veerponten zijn van zeer groot belang voor de kernen langs de Maas. We strijden voor behoud van de veerponten en zijn voorstander van een eerlijke verdeling van de lasten met de overkant. We profiteren immers beide van de voordelen (zoals sociale contacten, toerisme, woon-werkverkeer en scholieren) die de veerponten te bieden hebben. Het is een onmisbaar deel van ons openbaar vervoer. Daarom vindt de SP het ook belangrijk dat de gemeente Oss meer zeggenschap krijgt over de veerponten bijvoorbeeld door als gemeente een lid voor de Raad van Toezicht aan te wijzen of de veerdiensten in gemeentelijke handen te brengen.

Openbaar vervoer

Oss met al haar kernen, scholen, toeristisch en cultureel aantrekkelijke plaatsen moet goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer dat de hele gemeente bestrijkt. We zorgen voor goed en toegankelijk openbaar vervoer tot in de randen van de gemeente. Wanneer een commerciële vervoersmaatschappij dat weigert, zorgt de gemeente desnoods zelf voor een alternatief. Niet iedereen heeft een rijbewijs en een auto of is voldoende gezond om de fiets of auto te nemen. Daarom is en blijft het OV en ook vervoer op maat en zorgvervoer een groot punt van aandacht voor ons. We willen gratis OV in onze gemeente voor jongeren (-12) en ouderen (65+). We introduceren de minimapas opnieuw en wel op zo'n manier dat hij niet stigmatiserend werkt in het dagelijks gebruik ervan.

Treinstation Berghem

Met 10.000 inwoners is Berghem voldoende groot voor een eigen station. We gaan dit aankaarten bij ProRail, de provincies Noord-Brabant en Gelderland en onderwijsinstellingen in Den Bosch en Nijmegen.

Noordelijke Randweg

Een noordelijke randweg kost heel veel geld. Een complete noordelijke randweg is overbodig, omdat blijkt dat een noordelijke randweg het probleem van de drukte op de Singel 1940-1945 niet oplost. Wel is het van belang een deel van deze weg aan te leggen. Een oostelijk deel zal namelijk de (nieuwbouw)wijk Oijense Zij (Noord) ontsluiten. Er moet daarbij vooraf met de bewoners gesproken worden. De aanleg van nieuwe wegen en aanpassing van bestaande wegen heeft immers direct invloed op de kwaliteit van de leefomgeving van de inwoners van Oss-Noord. De natuur, het landschap, het milieu, vooral in de ecologische zone waar de randweg deels doorheen zal lopen, mogen geen schade oplopen door de aanleg van deze ontsluitingsweg. De Oijense weg wordt aan de noordkant niet ontsloten voor autoverkeer.

Publieke laadpalen auto, scooter en fiets

De elektrische auto heeft de toekomst. Publieke laadpalen horen daarbij. We zetten ons in Oss dan ook in voor meer publieke laadpalen. Dat is van belang voor de inwoners en bezoekers. Er komt een plan voor een goede spreiding van publieke laadpalen, op brandveilige locaties ook in de kernen. Verder is het van belang dat de gemeente plaatsing van laadpunten voor fietsen en scooters ondersteunt.

Parkeren

Parkeeroverlast wordt zoveel mogelijk tegengegaan, zowel bij nieuwbouwprojecten als bij bijvoorbeeld het splitsen van bestaande woningen. De opbrengst van de parkeergarages gaat voor een groot gedeelte naar het stimuleren van duurzame mobiliteit. Betaald parkeren in het centrum handhaven we en we maken extra parkeerruimte voor fietsen. Met comfortabele fietspaden stimuleren we het gebruik van de fiets. Aan de rand van het centrum is het parkeertarief lager. We zorgen voor voldoende gehandicaptenparkeerplaatsen in het centrum, bij sport- en culturele instellingen en bij zorg- en welzijnslocaties. De gehandicaptenparkeerkaart is gratis.

11. ONDERNEMERSCHAP EN BEDRIJVGIGHEID

De SP maakt zich sterk voor het mkb (midden- en kleinbedrijf). Dat is de motor van de economie en het heeft de meeste banen te bieden. Mkb'ers hebben te maken met veel bureaucratie en weinig sociale zekerheid. Dat geldt ook voor zzp'ers (zelfstandige zonder personeel). Ze bouwen vaak geen pensioen op of zijn onvoldoende verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Onder kleine ondernemers en zelfstandigen heerst verborgen armoede. Landelijk pleit de SP voor een haalbare en betaalbare arbeidsongeschiktheidsverzekering en pensioenvoorziening voor zzp'ers, voor een Nationale Investeringsbank voor het mkb en voor een eerlijker verdeling van de lasten van het doorbetalen van ziek personeel en het verlagen van de belasting op arbeid. Wij treffen lokaal onze maatregelen, zoals de toegang tot de schuldhulpverlening voor zzp'ers en mkb'ers. Verder stimuleren we het Pivot Park en de kleinschalige landbouw en veeteelt.

Steun voor het mkb (midden- en kleinbedrijf)

We komen op voor mensen die hard en eerlijk werken voor hun geld. Dat zijn niet alleen werknemers, maar ook mensen in het midden- en kleinbedrijf. In de gemeente Oss ondersteunen we deze groepen o.a. door rekening te houden met het mkb bij aanbestedingen, bij toewijzing van bedrijventerreinen en door een korte betalingstermijn te hanteren vanuit de gemeente.

Zzp'ers (zelfstandige zonder personeel)

Binnen de groep zzp'ers is de afgelopen periode de stille armoede toegenomen. Vanuit de gemeente bieden we zzp'ers met een laag inkomen goedkope verzekeringen aan (zorg, rechtsbijstand en arbeidsongeschiktheid) met ruime dekking en acceptatieplicht. In het geval van projecten waar de gemeente in investeert (ook via onderaannemers) en bij aanbestedingen bedingen we dat zzp'ers minimaal worden betaald op cao-niveau. Als gemeente stellen we een voorbeeld: geen uitbuiting meer.

Landbouw en veeteelt

Landbouw vormt een onmisbare pijler in de economie van de gemeente Oss en levert een belangrijke bijdrage aan onze voedselproductie. We zijn voor kleinschalige grondgebonden (gezins)bedrijven. Een overgang naar kleinschalige landbouw en veeteelt waarbij ruim voldoende rekening wordt gehouden met gezondheid, dierenwelzijn, natuur en milieu stimuleren we. We zien ook een rol voor boeren in landschapsbeheer en (duurzaam) produceren van streekproducten.

Uitgifte bedrijventerreinen

We maken een strategische planning voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, maar hanteren het principe dat bestaande terreinen eerst in gebruik genomen moeten worden. We willen een betere benutting van bestaande bedrijventerreinen. Dit kan door renovatie van verouderde panden, door hoger te bouwen en door laagwaardig gebruik tegen te gaan. We stellen duurzaamheidseisen aan bedrijven en verplichten zonnepanelen op hun daken. Ook de terreinen zelf voldoen aan de duurzaamheidseisen van nu en waar mogelijk lopen we vooruit op toekomstige duurzaamheidseisen. Gemeentelijke energieopwekking vindt zo veel mogelijk op bedrijventerreinen plaats, want dit is tenslotte een industriële activiteit. We maken ons er sterk voor dat lokale bedrijven bij uitgifte van

kavels van bedrijventerreinen voorrang krijgen op niet lokale bedrijven. We stimuleren een betere ontsluiting, ook voor fietsers, meer groen en aantrekkelijke ommetjes om in de pauze even de benen te strekken.

Pivot Park

Wij vinden het Pivot Park belangrijk voor Oss. Het zet Oss economisch en wetenschappelijk op de (inter)nationale kaart en brengt tegelijkertijd studenten, bezoekers en nieuwe inwoners naar Oss. Bovenal stimuleert het de plaatselijke economie vaak op een innovatieve en inspirerende wijze. Wij bezuinigen dus niet op het Pivot Park, maar bij ruimtelijke uitbreiding moet uiteraard de buurt betrokken worden. Het groene park in de Zeeheldenwijk blijft behouden voor de buurt.

Toerisme

De gemeente Oss heeft een prachtig en gevarieerd buitengebied, met onder andere de Maas, Herperduin, Maashorst, de Zuidelijke Geledingszone en de Lithse Polder. Ook heeft onze gemeente waardevol (met name religieus en industrieel) erfgoed. We zijn er zuinig op. We positioneren de gemeente Oss als toeristische en recreatieve gemeente. Dat is goed voor de economie, maar we waken ervoor dat toerisme niet ten koste van natuur, milieu en een prettige leefomgeving gaat. De gemeente Oss schept een heldere visie op toerisme en recreatie.

Centrum

We moeten realistisch zijn. Een compact centrum is voldoende. Leegstand is onwenselijk. We zetten de subsidieregeling voor het wonen boven winkels voort, niet alleen om meer levendigheid in het centrum te creëren, maar ook in verband met het tekort aan woningen. Wij werken bij voorkeur samen met lokaal betrokken (vastgoed)ondernemers om het centrum verder te ontwikkelen. Alle ondernemers en alle bewoners van het centrum krijgen de mogelijkheid om een rol te spelen in de invulling van het stadscentrum. Bewoners worden op tijd betrokken bij de invulling van evenementen en bij de implementatie van het evenementenbeleid. Klachten van overlast worden serieus genomen. De rol van het Centrum Management Oss (CMO) wordt helder geformuleerd en gecommuniceerd. Hiermee beogen we dat er beter en meer gestructureerd samengewerkt kan worden tussen de belangenorganisatie CMO, de overige ondernemers, de marktkooplieden, de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders.

Jongereninnovatiefonds

We willen jongeren stimuleren een bijdrage te leveren aan de lokale economie en innovatie. We creëren daarom een jongereninnovatiefonds waaruit innovatieve en duurzame ideeën van jongeren die een bijdrage leveren aan de lokale gemeenschap, het klimaat of anderszins een gemeenschappelijk belang dienen, kunnen worden bekostigd. Het betreft hierbij een eerste financiering om een plan verder uit te werken. Dankzij deze opstap geven we jongeren een steun in de rug om hun plannen te realiseren.

12. ZEGGENSCHAP IN OSS

De SP gaat de lokale democratie versterken. De mensen krijgen meer zeggenschap over de lokale politiek, onder andere door de invoering van een referendum waarvan de uitslag ook wordt gerespecteerd. De inwoners krijgen ook meer zeggenschap over hun leefomgeving en bij besluiten die hen direct raken. We letten erop dat inwoners vanuit diverse achtergronden en leeftijden betrokken zijn bij deze ontwikkelingen.

Regionale samenwerkingsverbanden

Wij staan heel kritisch tegenover samenwerkingsverbanden als Agrifood Capital. Er gaat veel belastinggeld naartoe, maar de inwoners van de gemeente Oss krijgen er niet of nauwelijks iets voor terug. We regelen daarom zaken lokaal waar dit kan. Waar nodig is samenwerking met buurgemeenten prima. Bij regionale samenwerking is er altijd een goede terugkoppeling naar lokaal niveau, zodat de samenwerking geen ver van ons bed show is. Samenwerkingen moeten iets opleveren voor onze inwoners. We blijven ons daarom telkens de vraag stellen: wat heeft onze inwoner hieraan?

Wijk- en dorpsraden

Wijk- en dorpsraden vormen een directe link tussen inwoners, bestuur, ambtenaren en raad. Zij staan dicht bij de mensen. Wij luisteren dan ook goed naar hun gevraagde en ongevraagde adviezen en werken samen bij het uitwerken van plannen. Het blijft voor wijk- en dorpsraden mogelijk om leefbaarheidssubsidies te verstrekken in hun werkgebied.

Jongerenraad

We nemen de jongerenraad serieus. Het is de vertegenwoordiging en een spreekbuis van een generatie die (grotendeels) nog geen politieke stem uit mag brengen, maar via de jongerenraad horen wij toch de adviezen en visies van jonge mensen. We betrekken de jongerenraad meer bij de gemeentepolitiek. Daardoor voelt de jongerenraad zich meer gehoord en wordt het gemeentelijk beleid mede gevoed door jongerenparticipatie.

Inwonerparticipatie

Wij zijn niet alleen een partij vóór de mensen, maar ook ván en dóór de mensen. Inwonerparticipatie staat daarom hoog op onze agenda en maakt deel uit van onze werkwijze en visie. Bewoners krijgen meer zeggenschap over de eigen buurt en inspraak in besluiten die mensen direct raken. We helpen waar nodig en luisteren goed naar de intentie van de mensen zelf. Zo komen we met z'n allen tot goed beleid dat door iedereen gedragen wordt.

Referendum

Wij vinden dat de mensen zelf meer zeggenschap moeten krijgen over de lokale politiek en over hun eigen leefomgeving. Bij belangrijke besluiten die voor de gemeente en haar bewoners ingrijpend zijn, krijgen bewoners het eerste en het laatste woord. Zij worden goed geïnformeerd vooraf en tijdens het proces van besluitvorming, zodat iedereen een goede mening kan vormen. Iedereen mag zijn/haar mening geven in een referendum. Zo regelen we helder en grondig de inspraak van alle betrokkenen bij belangrijke beslissingen die de leefomgeving beïnvloeden. Een goed voorbeeld voor een referendum zijn de plannen om windturbines te plaatsen in de Lithse polder. Mocht een meerderheid van de gemeenteraad

deze plannen willen doorzetten, dan stellen wij voor dit in een referendum voor te leggen aan de bevolking.

Voorzieningenkaarten

Oss heeft veel gemeentelijk vastgoed en publieke voorzieningen van de hand gedaan, waardoor we zeggenschap over de publieke diensten in particuliere handen legden. Wij willen weer zeggenschap over publieke voorzieningen, met zo nodig aankoop door de gemeente van vastgoed. Samen met de inwoners zorgen we ervoor dat we als gemeente en gemeenschap zeggenschap krijgen over voldoende en goede voorzieningen voor sport, cultuur, ontmoeten, woningen, energieopwekking, enz. We hebben ook oog voor een goede spreiding van de voorzieningen over de kernen en voor goed onderhoud. Zo zijn we niet afhankelijk van de grillen van de markt, maar luisteren we naar de behoefte van de mensen. De publieke voorzieningen zijn er voor iedereen. Welke voorzieningen er in een bepaald gebied moeten zijn, leggen we samen met inwoners vast in voorzieningenkaarten. In deze voorzieningenkaarten staan de plannen op het gebied van sport, cultuur, kunst en ontmoeten. De plannen zijn niet in beton gegoten – er moet ruimte zijn om tussentijds bij te sturen – maar geven wel de koers van een deelgebied weer.

Weg met de privatisering

De lokale overheid moet stoppen met de uitverkoop van lokale publieke diensten. Waar mogelijk nemen we deze belangrijke diensten en instellingen die iedereen aangaan in eigen handen terug. De gemeente biedt de mensen inspraak in deze diensten. Zo zorgen we samen voor een goede publieke sector. Denk aan zorg, woningbouw en energie. Deze moeten democratisch getoetst kunnen worden en mogen niet in private handen zijn. Wel moet de overheid praktisch en efficiënt werken. Zo gaan we onderzoeken of de gemeente in eigen beheer woningen kan bouwen en willen we een gemeentelijke energiecoöperatie oprichten. De overheid doet een stap naar voren om onze inwoners van basisvoorzieningen zoals huisvesting en betaalbare groene stroom te voorzien. Hier profiteert de hele gemeenschap van mee.

13. FINANCIEN EN BELASTINGEN IN BALANS

Lokaal is de politiek het beste in staat om goede voorzieningen aan te bieden. Maar dan moet het Rijk wel zorgen voor voldoende geld. Het Rijk heeft de afgelopen jaren namelijk veel voorzieningen overgeheveld naar de gemeenten, maar tegelijkertijd hard bezuinigd. Daardoor komt de gemeente in de problemen. En de mensen die ondersteuning nodig hebben, worden daar de dupe van. De SP blijft dan ook druk uitoefenen op de landelijke overheid om meer geld vrij te maken voor jeugdzorg, thuiszorg en inkomensondersteuning. Solidariteit is ons uitgangspunt: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Ook in de lokale politiek laten we ons daardoor leiden.

Anticyclisch beleid

In tijden van crisis houden de mensen de hand op de knip. De gemeente moet juist dan investeren. Dat creëert werkgelegenheid en schept vertrouwen in de economie. De economie en maatschappij hebben juist dan een steun in de rug nodig. In tijden dat het beter gaat, is het zaak om de opgelopen schuld weer terug te dringen en een begrotingsoverschot op te bouwen.

Solide financieel beleid

Het uitgangspunt is dat de gemeentelijke begroting meerjarig sluitend moet zijn. Als een begrotingsjaar niet sluitend is, bijvoorbeeld als gevolg van een crisis en bijbehorend anticyclisch beleid, dan dient dit goed beargumenteerd te worden. De daaropvolgende jaren moet de begroting wel sluitend zijn. Structurele uitgaven worden gefinancierd met structurele middelen. Incidentele meevallers of inkomsten worden niet ingezet voor het financieren van structurele uitgaven maar vloeien terug naar de algemene reserve of incidentele uitgaven. De gemeente voert haar taken sober, doelmatig en efficiënt uit.

OZB (onroerendezaakbelasting) en gemeentelijke belastingen laag houden

De gemeentelijke belastingen proberen we te beperken tot het landelijk gemiddelde. Middelen worden weloverwogen ingezet om een sociaal Oss met solidaire voorzieningen te realiseren. Eventuele verhoging wordt alleen ingezet ten behoeve van solidaire projecten waar iedereen profijt van heeft en zal nooit in een bodemloze put verdwijnen. We zorgen ervoor dat verenigingen, stichtingen en ander onroerend goed met een sociaal belang onder het lagere OZB-tarief voor woningen – en niet het hogere voor niet-woningen – vallen.

Risicodeling

We wensen risico's objectief en eerlijk te verdelen. Op dit moment staat de gemeente vaak garant bij grote private/commerciële investeringen. In dergelijke gevallen worden winsten geprivatiseerd en verliezen op de gemeenschap verhaald. Dit kan anders. De SP is hier kritisch op en wil dit beter en eerlijker verdelen. Bij verplichte regionale samenwerkingsverbanden, bijvoorbeeld in het sociaal domein, hanteren we een proportioneel defensief risicoprofiel waarbij geld voor het sociaal domein ook naar het sociaal domein moet gaan. Dat betekent dat we terughoudend zijn met risicovolle investeringen en dat we de verwachtingscijfers voor het beroep dat gedaan gaat worden op het sociaal domein niet rooskleuriger voorstellen. Hierdoor zijn we in staat om financiële tegenvallers op te vangen en voorkomen we ad-hoc bezuinigingen.

Samenwerking met andere overheden

We gaan intensiever samenwerken met onder andere het Waterschap Aa en Maas om het kwijscheldingsbeleid beter op elkaar af te stemmen. De gemeente Oss en het waterschap hanteren een ander kwijscheldingsbeleid voor minima en personen in de schuldhulpverlening. Hierdoor is het voor inwoners en professionals niet altijd duidelijk hoe het een en ander geregeld is. Dit wensen we te verbeteren. Ook binnen het project Meanderende Maas werken we samen met andere partners, zoals de provincie Noord-Brabant, om wensen van inwoners gehonoreerd te krijgen. Denk daarbij aan het verbeteren en voltooien van het fietspad tussen Oss en Lith en aan een geaccepteerde kademuur in Ravenstein. Ook gaan we in gesprek voor een financiële bijdrage vanuit de provincie voor het in stand houden van de veerverbindingen.

Leges

Leges moeten in verhouding staan tot de kosten. De gemeente maakt de kosten van leges transparant en begrijpelijk voor inwoners. Leges voor monumenten blijven gratis.

Financiering Jeugdzorg, Wmo en Participatiewet

De landelijke overheid heeft de Jeugdzorg, Wmo en Participatiewet aan de gemeenten overgeheveld en bezuinigde tegelijkertijd hard op de kosten. Hierdoor is een financieel tekort ontstaan op deze terreinen. De gemeente Oss heeft de afgelopen jaren erg veel geld bijgelegd om de begroting sluitend te krijgen. Hierdoor lijkt het alsof we de decentralisaties in Oss makkelijk kunnen opvangen. Dit is niet het geval en kon alleen gefinancierd worden door belastingverhogingen en verschraling van de dienstverlening. We gaan de landelijke overheid opnieuw onder druk zetten om deze belangrijke zaken fatsoenlijk en structureel te financieren.

De vervuiler betaalt

Iedereen betaalt het deel voor zijn of haar eigen (afvoer van) vuil. Zo worden we ons bewust van het afval dat we weggooien. De huishoudens en het mkb worden zo veel mogelijk ontlast, doordat de grote vervuilers veel meer moeten gaan betalen voor hun afval. Er wordt hard opgetreden tegen milieucriminaliteit, maar ook ingezet op toezicht en handhaving.